

POLITICILE PENTRU OCUPAREA TINERETULUI IN ROMÂNIA IN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII SUSTENABILE

Prof. univ. dr. Mariana BĂLAN¹, DRD. Raluca IORGULESCU²

Rezumat

Recent economic downturn felt at global, European and national levels has highlighted the need for coherent strategies and the adoption of active measures in the field of employment in order to ensure economic competitiveness. Faced with an alarming rate of youth unemployment (an average of 22.7% for the age group 15-24 years), the Member States of the European Union are facing a major challenge with respect to youth social inclusion. This paper presents a brief characterization of the youth labor market in some EU-27 Member States. Various European policies and instruments for youth employment as well as national employment policies for this demographic group are analyzed.

Keywords: *employment vulnerability, youth unemployment, youth employment rate, youth employment policies*

JEL Classification: E24, J13, J21, J23, J48

1. INTRODUCERE

Recesiunea economică resimțită la nivel global, european și național în ultimii ani a evidențiat nevoia formulării de strategii coerente și a adoptării de măsuri active în domeniul ocupării în vederea asigurării competitivității economice. Confruntându-se cu o rată îngrijorătoare a șomajului în rândul tinerilor (în medie 22,7% pentru grupa de vârstă 15-24 ani), statele membre ale Uniunii Europene se află în fața unei provocări majore în ceea ce privește incluziunea socială a tinerilor.

Ocuparea tinerilor se află, la nivel de politici publice, la intersecția dintre politicile de ocupare clasice, politicile de incluziune socială, politicile educaționale și politicile pentru tineret. Inserția tinerilor pe piață muncii ridică o serie de dificultăți de ordin practic, transformându-se într-un obiectiv dependent de contextul integrat al politicilor naționale și europene.

În România trăiesc mai mult de 6 milioane de tineri între 15 și 34 de ani. Datele statistice pun în evidență o scădere continuă ca pondere în populație, de la 32,1% în 2003 la 28,6% în 2012, a tinerilor de cu vârsta cuprinsă între 15-34 de ani. Acest fenomen este rezultatul combinării între mai mulți factori: creșterea speranței de viață, scăderea natalității și emigrarea, ultimul fenomen implicând tinerii într-o proporție mult mai ridicată decât alte grupe de vârstă.

Deși ponderea populației tinere în România este peste media UE-27, de 25,1% la nivelul anului 2012, scăderea din ultimii 10 ani este însă mult mai accentuată la noi în țară. Proiecțiile Eurostat arată că se așteaptă o descreștere abruptă până în anul 2060 a ponderii populației tinere în populația totală, iar România este printre țările afectate în mare măsură de acest trend (începând cu anul 2015 ponderea populației tineri din România se va situa sub media UE-27).

---

¹ Prof. univ. dr., Institute for Economic Forecasting-NIER, Romanian Academy, "Athenaeum" University - Bucharest, Romania, e_mail: dr.mariana.balan@gmail.com

² Dr., Institute for Economic Forecasting-NIER, Romanian Academy, e_mail: dr.raluca.iorgulescu@gmail.com

Rata de fertilitate în România se situa în anul 2012 la nivelul de 1,3, cu mult sub nivelul de 1,6 înregistrat în medie în UE-27.

Pentru a răspunde acestor provocări, fiecare stat membru trebuie să investească în tinerii săi și să propună acțiuni imediate și eficiente pentru a preveni și a combate nivelurile ridicate ale șomajului în rândul tinerilor. De asemenea, sunt necesare măsuri de stimulare a creșterii economice pentru a crea noi locuri de muncă, dar numai acestea nu sunt suficiente pentru a rezolva problema șomajului în rândul tinerilor.

Lucrarea prezintă o succintă caracterizare a pieței muncii tinerilor în unele state membre din UE-27. Sunt analizate diversele politici și instrumente europene pentru ocuparea tinerilor ca și politicile naționale de ocupare a acestui segment de populație.

2. SCURTĂ PREZENTARE A SITUAȚIEI OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ TINERE

Lipsa de experiență și un număr redus de competențe profesionale, în comparație cu majoritatea adulților deja integrați în câmpul muncii, fac ca tinerii să întâmpine deseori dificultăți în identificarea de locuri de muncă. Potrivit statisticilor Eurostat [1], rata șomajului în rândul persoanelor cu vârsta sub 25 de ani a depășit cu mult pe cele reprezentative altor grupe de vârste și a atins cea mai mare creștere anuală în anul 2013; o cifră record 5,611 milioane de tineri adulți nu aveau un loc de muncă.

Nivelul ridicat al șomajului în rândul tinerilor este reprezentativ și are două influențe majore: scăderea șanselor de angajare ale indivizilor în general și diminuarea oportunităților de dezvoltare economică, atât la nivel național, cât și la nivel global. Nivelul global al șomajului a atins cote alarmante în ciuda faptului că economia globală a înregistrat creșteri în ultimi ani.

Tendențele sunt în mod special îngrijorătoare în Europa, unde rata șomajului a atins un maxim istoric (23.4% în UE-28 în anul 2013). Conform statisticilor Eurostat [1], numărul șomerilor a crescut peste 1,5 milioane în anul 2013 și se află în continuă creștere. În Grecia, majoritatea tinerilor (58,3%) nu aveau un loc de muncă la finele lui 2013, iar în Spania, 55.5%. Rata șomajului la tinerii din Croația a atins 49.7%, în Portugalia a atins 37,7%, iar în România, 23.6%. Pe sexe, rata șomajului pentru bărbați o depășește cu 1,4 puncte procentuale pe cea a femeilor.

În anul 2013, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) în UE-28 a fost de 64.1%, iar cea a populației cu vârsta cuprinsă între 12-24 ani doar de 32.3%.

La sfârșitul lunii martie 2014, rata șomajului la nivel național, a fost de 5.56 %, mai mică cu 0,02 pp decât cea din luna martie a anului 2012 [2]. Numărul total al șomerilor înregistrați în evidențele agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă la finele lunii martie 2014 a fost de 503702 de persoane, cu 24.339 persoane mai puține față de finele lunii anterioare. În ceea ce privește rata șomajului înregistrat pe sexe, în luna martie 2013, comparativ cu luna precedentă, rata șomajului masculin a scăzut de la valoarea de 6.48 % în luna februarie, la valoarea de 6.18%, iar rata șomajului feminin a scăzut de la 5.09% la 4,88%. Structura șomajului pe grupe de vârstă în luna martie 2014 se prezintă astfel : 67.722 șomeri au sub 25 de ani; 40.903 șomeri au între 25 și 29 de ani; 117.796 șomeri au între 30 și 39 de ani; 143.574 șomeri au între 40 și 49 de ani; 67346 șomeri au între 50 și 55 de ani ; 71311 șomeri au depășit 55 de ani.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică al României [3], rata șomajului în România, pentru persoanele cu vârsta cuprinsă între 15- 19 ani și 20 - 24 ani, în trimestrul IV 2013, a atins cota de 33.3%, respective 22,6%. Evoluția principalilor indicatori macroeconomici ce reflectă situația tinerilor pe piața muncii din România în perioada de tranziție nu atestă evoluții pozitive pentru persoanele cuprinse între vârsta de 15 – 24 ani. Cu toate acestea, puținele locuri de muncă existente în țară au fost pe deplin valorificate, ceea ce nu poate fi spus despre multe țări membre ale Uniunii Europene.

Rata șomajului a scăzut în majoritatea județelor, cele mai mari scăderi înregistrându-se în județele: Alba cu 1,09 pp, Covasna cu 0.74 pp, Hunedoara cu 0.71 pp, Mehedinți cu 0,68 pp și Bacău cu 0,58 pp. Cele mai ridicate niveluri ale ratei șomajului au fost atinse în județele: Vaslui (11.53 %), Mehedinți (10.34 %), Teleorman (10.169 %), Dolj (9.68%), Alba (9.30%), Galați (9.05%), Buzău (8.54%), Ialomița (8.21%), Olt (7.94%), Gorj (7.79%).

Dintre factori care împiedică și întârzie pătrunderea tinerilor pe piața muncii, pot fi amintiți:

- lipsa de informații, de acces la rețelele sociale și lipsa conexiunilor între tineri, în special a tinerilor care fac parte din familii fără un capital social semnificativ;
- lipsa de competențe relevante locului de muncă;
- inclusiv tinerii care și-au ales domeniul de studiu având în vedere viitoarea orientare profesională, acumulează de cele mai multe ori cunoștințe generale, teoretice, care nu se dovedesc întotdeauna relevante pentru activitățile propriu-zise, presupuse de un loc de muncă;
- lipsa de posturi care solicită competențe pentru un nivel entry level;
- lipsa de experiență și de recomandări care să crească încrederea companiilor în tinerii cu potențial de angajare.

Consecințele șomajului în rândul tinerilor afectează direct nivelul de fluctuație al personalului temporar pe piața muncii. Acumularea de experiență se reflectă atât la nivel individual, cât și în gradul de dezvoltare al pieței muncii la nivel național.

Un nivel ridicat al șomajului contribuie de asemenea la intensificarea sărăciei și la scăderea nivelului de trai – de natură cognitivă, medicală, nutrițională și psihologică. Pe măsură ce tinerii înaintează în vârstă și își dezvoltă propriile familii, eșecul acestora în a acumula atât capital economic, cât și capital social poate fi proiectat asupra copiilor.

Organizația Internațională a Muncii vorbește despre un fenomen global: peste 75 de milioane de tineri educați își caută un loc de muncă în lume, fără succes. OIM a avertizat că apare o generație “speriată”, marcată de inactivitate profundă, de slujbe nesigure. “Recesiunea de pe piața muncii poate dura un deceniu, va fi un deceniu pierdut, cu consecințe catastrofale la nivel politic și economic” [4].

Potrivit Eurostat, persoanele trecute de 65 de ani vor reprezenta 30% din populația UE în anul 2060, față de 17,6% în anul 2012. Cei trecuți de 80 de ani vor fi de trei ori mai mulți în 2060 față de 2012. Rata dependenței populației va crește îngrijorător. Copiii și bătrânii care nu se pot întreține raportați la populația cu vârsta între 15 și 64 de ani reprezintă cca. 49,3%, vor ajunge la 78% în anul 2060.

3. STRATEGII ȘI POLITICI EUROPENE ȘI NAȚIONALE PENTRU OCUPARE

Strategia de la Lisabona a fost inițiată de Uniunea Europeană în vederea creării unei economii europene competitive, capabilă să facă față îmbătrânirii populației, cu care se confruntă cele mai multe țări. Scopul strategiei a fost de a transforma Uniunea Europeană în „economia cea mai dinamică și competitivă bazată pe cunoaștere, din lume până în anul 2010, capabilă de creștere economică durabilă, cu locuri de muncă mai multe și mai bune și o mai mare coeziune socială și respect pentru mediu” [5].

Revizuirea progreselor țărilor, de la jumătatea perioadei, în anul 2005, a evidențiat faptul că inițiala „Agendă Lisabona” a fost prea ambițioasă și că țările europene au fost lente pentru a atinge obiectivele Strategiei.

Criza economică ce a cuprins lumea în anul 2009 a erodat cel puțin o parte a progresului realizat de țări pe parcursul ultimilor ani. Șomajul a fost în creștere în Europa în anul 2009; ratele de creștere au fost negative în majoritatea țărilor, deficitele bugetare și creșterea datoriei publice au fost abrupte. Chiar și în condițiile recente, există indicii că unele progrese au fost realizate, deși nu au fost îndeplinite obiectivele specifice. Rata medie de ocupare la nivelul UE a fost aproape de ținta de 65% în anul 2013 [1], dar criza a erodat o parte a progresului.

În luna martie 2010, Uniunea Europeană a lansat Strategia „Europa 2020” [6] pentru o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă. Din punct de vedere al pieței forței de muncă, Strategia vizează atingerea ratei de ocupare de 75% până în 2020. În plus, Strategia recunoaște importanța sistemului de învățământ pentru crearea unei forțe de muncă bine educate, calificată, și stabilește, prin urmare, obiectivele în termen de abandon școlar timpuriu, precum și absolvenți de învățământ terțiar.

Având în vedere situația din ce în ce mai gravă a ocupării forței de muncă în rândul tinerilor, Comisia europeană depune din nou eforturi pentru remedierea acesteia, propunând „Inițiativa privind oportunitățile pentru tineri”, care îi vizează în primul rând pe tinerii care nu lucrează și nici nu urmează studii sau cursuri de formare profesională. Scopul acesteia este de a combina acțiunile concrete ale statelor membre cu acțiunile UE, ale cărei priorități au fost stabilite în Strategia „Europa 2020”, în Concluziile Consiliului din iunie 2011 [7] privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor și în Recomandarea Consiliului privind politicile de combatere a abandonului școlar timpuriu.

Problemele cu care se confruntă tinerii pe piața forței de muncă sunt de natură structurală și sunt evidente de mulți ani, chiar dinainte de declanșarea crizei actuale. Criza economică cu care ne confruntăm din anul 2008 a agravat problemele tinerilor. Șomajul înregistrat în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani este de peste două ori mai mare decât pentru populația activă din punct de vedere economic în general și de aproape trei ori mai mare decât pentru adulții activi din punct de vedere economic. Numărul tinerilor europeni fără un loc de muncă a crescut cu peste un milion în perioada 2008-2012, iar în prezent în UE există peste cinci milioane de tineri fără loc de muncă. Faptul că, în prezent, în UE, unul din cinci cetățeni nu își poate găsi un loc de muncă reprezintă, într-adevăr, un motiv de îngrijorare. În plus, creșterea șomajului de lungă durată în rândul tinerilor constituie un motiv special de îngrijorare. În medie, 32% dintre tinerii cu vârsta sub 25 de ani fără loc de muncă rămân în această situație mai mult de 12 luni.

În inițiativa „Tineretul în mișcare”, publicată în septembrie 2010 [8], se menționează că educația și formarea de calitate pentru toți, integrarea constantă și cu succes pe piața forței de muncă, locurile de muncă decente și remunerate adecvat și oportunitățile de creștere a mobilității sunt elemente esențiale pentru „eliberarea potențialului tuturor tinerilor” și, astfel, pentru realizarea obiectivelor Strategiei „Europa 2020”.

Criza economică s-a dovedit a fi atât de gravă încât realizarea obiectivelor stabilite de inițiativa „Tineretul în mișcare” nu mai este posibilă. Și mai grav, situația tinerilor pe piața forței de muncă se deteriorează constant. Uniunea Europeană trebuie să investească în tineri și să adopte imediat măsuri eficiente pentru a preveni și a combate rata ridicată a șomajului, inclusiv rata șomajului pe termen lung, în rândul tinerilor. Fondurile disponibile pentru stimularea creșterii economice sunt esențiale pentru crearea de noi locuri de muncă, însă nu sunt suficiente, ca atare, pentru soluționarea problemei șomajului în rândul tinerilor

Amploarea problemelor și cauzele profunde ale șomajului în rândul tinerilor variază de la un stat membru la altul, acestea fiind generate de o serie de factori, dintre care pot fi amintiți: pot fi identificați în majoritatea cazurilor: i) părăsirea timpurie a școlii fără a obține o calificare; ii) lipsa competențelor relevante și a experienței profesionale; iii) locuri de muncă precare urmate de perioade de șomaj; iv) posibilități de formare limitate; v) programe active în domeniul pieței forței de muncă insuficiente/inadecvate.

Deși situația este deosebit de dificilă în mai multe țări, există, de asemenea, state cu performanțe mai bune, de la care se poate învăța. În majoritatea statelor membre (13 din 28), rata șomajului în rândul tinerilor depășește media Uniunii Europene în anul 2013 (3.4%). În două state membre ratele sunt sub 10% (Germania și Austria), în șapte state ratele variază între 10 și 20%, în alte 12 state rata șomajului tinerilor cu vârsta sub 25 ani se situează între 20-30%.

Responsabilitatea principală pentru combaterea șomajului în rândul tinerilor revine statelor membre, inclusiv la nivel regional și local. Autoritățile din statele membre finanțează programe școlare și sociale și au mijloacele de acțiune politică și bugetele necesare pentru sprijinirea programelor de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor. Partenerii sociali la nivel național sau sectorial joacă, de asemenea, un rol important, în special în domenii cum ar fi ucenicia, formarea profesională și metodele de lucru.

Nivelul UE poate juca un rol de susținere, ajutând statele membre să amelioreze situația tinerilor în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și educația, în două moduri:

- prin analiza politicilor și a performanțelor naționale, evidențiind prioritățile din perspectiva UE și propunând linii de acțiune pe baza bunelor practici: acest lucru se realizează prin examinarea reciprocă și coordonarea politicilor economice, de ocupare a forței de muncă, de educație și sociale în contextul Strategiei „Europa 2020”, elaborate pe o bază anuală prin intermediul semestrului european de guvernare economică;

- prin susținerea financiară a acțiunilor naționale și transfrontaliere, în conformitate cu prioritățile convenite: acest lucru se realizează prin diverse programe, în special programe ale Fondului social european și alte programe ale UE precum Programul de învățare pe tot parcursul vieții, Tineretul în acțiune și PROGRESS, ultimul menționat sprijinind în special noi abordări ale politicilor, prin experimentarea socială. Alte fonduri ale UE, precum Fondul european de dezvoltare regională, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit sau Fondul european de integrare a resortisanților țărilor terțe susțin, de asemenea, măsuri care contribuie la combaterea șomajului în rândul tinerilor.

Comisia Europeană, în „Analiza anuală a creșterii pe 2012”, atrage atenția asupra primelor indicii din care reiese că statele membre nu reacționează în mod suficient de eficace la recomandările formulate. Integrarea socială și profesională a acestor tineri, este condiționată de calitatea, gradul de sustenabilitate și eficiența măsurilor aplicate de fiecare guvern în parte.

În România politicile de ocupare sunt concretizate în măsuri ca: informarea și consilierea profesională, medierea muncii, formarea profesională, consultanță și asistență pentru începerea unei activități independente, stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a șomerilor, subvenționarea locurilor de muncă, crearea de noi locuri de muncă, stimularea mobilității forței de muncă.

De asemenea, o serie întreagă de soluții pot fi implementate pentru scăderea șomajului în rândul tinerilor printre pot fi aminte:

- *investirea în îmbunătățirea resurselor informaționale pentru tineri.* Pe baza unui volum mai mare de informații, atât în ceea ce privește opțiunea de programe educaționale/ocaționale, cât și în ceea ce privește alegerea și finalizarea studiilor, se poate realiza o orientare mai bună privind dezvoltarea carierei pentru tineri. Una din cele mai simple și accesibile mișcări pe care angajatorii o pot pune în practică este încheierea de parteneriate cu instituțiile educaționale și vocaționale, astfel încât să stimuleze participarea tinerilor la piața muncii”;

- *investiții menite să sporească accesul tinerilor la programe de training pentru dezvoltarea de competențe specifice locului de muncă.* Însușirea de competențe este atribuită în mod tradițional instituțiilor educaționale și vocaționale, fiind de cele mai multe ori diferite de activitățile practice de la locul de muncă. În acest sens angajatorii au rolul de a consilia și influența pentru o mai bună pregătire educațională, care să se alinieze nevoilor și oportunităților reale din piața muncii contemporane;

- *crearea și angrenarea de programe de training care să stimuleze acumularea de experiență.* Experiența profesională de cele mai multe ori susține capacitatea unui candidat de a obține un loc de muncă permanent;

➤ *angajamentul față de tineri: susținerea prin programe de training, oferirea de locuri de muncă și mentorat.* Companiile care investesc în training sau mentorat pentru tineri au beneficiul de a se folosi de competențele unor candidați disponibili, care se vor constitui într-o sursă de personal loial, cu potențial real de dezvoltare profesională. Training-ul la locul de muncă și mentoratul pot reprezenta un element important în cadrul unei strategii eficiente de răspuns la deficitul de talente și o modalitate inovatoare de a descoperi, de a dezvolta și de a administra resursele de talente de care companiile au nevoie pentru a fi în conformitate cu obiectivele proprii de afaceri;

➤ *investiții destinate diminuării deficitului de locuri de muncă entry-level: investiții în programe educaționale de antreprenoriat în mediul universitar și în centre vocaționale.* O strategie importantă pentru a stimula creșterea numărului de locuri de muncă este reprezentată de extinderea volumului de angajatori. Promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor îi poate stimula în mod direct pe aceștia, totodată influențând în mod pozitiv generațiile din care fac parte și comunitățile în care își desfășoară activitatea.

Inițiativa „*Tineretul în mișcare*” adoptată la nivelul UE își propune să ofere sprijin șomerilor tineri. Aceasta promovează ocuparea forței de muncă tinere prin folosirea tuturor resurselor oferite de Fondul social european, prin abordări inovatoare, facilitarea accesului tinerilor la locuri de muncă din alte țări ale UE, parteneriate mai puternice între autoritățile politice, întreprinderi și sindicate, la nivel european, național, regional și local, orientări politice și asistență din partea Comisiei Europene.

La nivelul Uniunii Europene au fost adoptate și alte măsuri pentru creșterea gradului de inserție al tinerilor pe piața muncii, dintre care pot fi amintite:

- garanții pentru tineri – țările UE vor beneficia de un ajutor în valoare de 4 milioane de euro pentru a le oferi tinerilor un loc de muncă sau acces la educație, programe de formare sau reconversie, în termen de 4 luni de la finalizarea studiilor;
- cadrul european de calitate pentru stagii;
- primul loc de muncă Eures – acțiune pregătitoare menită să ajute 5 000 de tineri să găsească un loc de muncă într-o altă țară din UE (2012-2013);
- Erasmus și Leonardo da Vinci – 130.000 de stagii în întreprinderi au fost prevăzute în anul 2012 pentru tineri care urmează cursuri universitare sau programe de formare profesională;
- Erasmus pentru antreprenori – 600 de stagii care le permit tinerilor antreprenori să dobândească experiență într-o întreprindere mică din altă țară a UE;
- serviciul european de voluntariat – 10.000 de oportunități de voluntariat propuse de țările membre.

Pentru evaluarea politicilor pentru tineret, au fost organizate reuniuni la nivelul Uniunii Europene și cu Forumul european al tineretului, precum și cu consiliile naționale de tineret. În ansamblu, metoda deschisă de coordonare este considerată un instrument adecvat pentru cooperare, iar prioritățile sale continuă să fie relevante. Mai multe țări implică organizațiile de tineret în elaborarea politicilor lor. Pactul european pentru tineret a atras atenția asupra tinerilor în contextul Strategiei „Europa 2020”, în special în ceea ce privește educația și ocuparea forței de muncă și s-au realizat progrese în combaterea discriminării și în domeniul sănătății.

Cu toate acestea, cadrul furnizat nu și-a demonstrat întotdeauna eficiența și capacitatea de a produce rezultatele așteptate. Acesta nu este suficient de coordonat pentru a face față tuturor provocărilor. Există un consens pentru adoptarea unei abordări intersectoriale consolidate, astfel cum a solicitat Parlamentul European într-o declarație din anul 2008 privind mobilizarea tinerilor. De asemenea, dialogul structurat ar trebui să fie mai bine organizat și să faciliteze accesul tinerilor care nu fac parte din niciunei organizații, în special al tinerilor care beneficiază de mai puține oportunități.

4. UNELE AVANTAJE ALE UTILIZĂRII FORȚEI DE MUNCĂ TINERE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ

Realizarea obiectivelor generale ale Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene sau a statelor membre pot fi atinse și cu implicarea tinerilor în acțiunilor ce vor întreprinse în acest scop.

Tineretul de astăzi reprezintă speranța și potențialul pentru viitor. Tinerii trebuie să fie mai mobili, mai multiculturali și mai calificați tehnologic decât înainte.

Printre avantajele utilizării forței de muncă tinere în realizarea societății sustenabile pot fi enumerate:

- ocuparea tinerilor pe locuri de muncă durabile asigură coerența dezvoltării economice și creșterea potențialului piețelor locale și interne;
- promovarea tinerilor pe locuri de muncă atractive (noi locuri de muncă create pe tehnologia IT și teoria cunoașterii) conduce la creșterea productivității și perspective de cel puțin menținere a competitivității la nivelul agenților economici (pe piața specifică);
  - piața muncii tinerilor prin performanțele sale susține creșterea economiei durabile;
  - structura ocupării, bazată pe o componentă a forței de muncă tânără, cel puțin stabilă dacă nu în creștere și pe un nivel de pregătire superior mediei la nivelul pieței muncii, conduce la creșterea economiei durabile;
  - șomajul structural în rândul tinerilor, dacă se bazează pe un deficit de ocupare pe locuri de muncă clasice, istorice, reprezintă cea mai gravă problemă a pieței muncii actuale; dacă deficitul structural al forței de muncă tinere pe meserii și profesii se bazează pe neocupare echivalentă noilor specializări profesionale generate de procesul educațional, pentru a crea durabilitate în dezvoltarea economică, este necesară absorbția de investiții străine directe bazate pe introducerea de generații superioare de tehnologie, comparative cu cele deja existente la nivelul mediului de afaceri;
  - șomajul în rândul tinerilor este dat de o componentă tot mai superioară a motivației salariului. Renumerarea necorespunzătoare a locurilor de muncă de perspectivă încetinește procesul dezvoltării economice, erodând fundamentele creșterii durabile;
  - șomajul real al forței de muncă tinere în România este mai ridicat decât cel înregistrat, deoarece tinerii sunt mai flexibili și se adaptează “exigențelor” mediului de muncă pe puțin două direcții:
    - a) în condiții în care își susțin principiul ocupării corespunzătoare profesiei dobândite prin școală, vor căuta prin migrație/mobilitate locuri de muncă corespunzătoare pe alte piețe (în UE, extra UE);
    - b) în condițiile în care factorul mobilitate internă este exclus din diverse motive, se pierde semnificația corelației dintre profilul profesional la absolvire și cel al locului de muncă ocupat, argumentul ocupării fiind determinat de câștigul aferent.

În ambele cazuri, la nivel național potențialul de creștere durabilă evoluează în sens negativ, deoarece se pierde valoare adăugată nerealizată corespunzător pregătirii profesionale;

- dezvoltarea durabilă nu doar atrage și valorifică potențialul forței de muncă tinere, dar și nevoia actualizării experimentale a tinerilor, deoarece în societatea actuală, dar mai ales în cea viitoare, durata medie a perimării cunoașterii scade într-o proporție mai mare decât capacitatea de adoptare a educației inițiale.

CONCLUZII

Rata șomajului în rândul tinerilor este într-o continuă creștere în majoritatea statelor membre, acestea confruntându-se cu provocări majore în inserția tinerilor pe piața muncii. În acest context, politicilor de ocupare a acestora le este garantată cea mai mare prioritate.

Pentru a face față provocărilor, țările au emis deja o gamă largă de politici care au ca țintă tinerii, în special cei care își caută de muncă pentru prima dată. Pentru a combate șomajul în

rândul tinerilor cu succes, aceste măsuri trebuie gradualizate și extinse, de asemenea și în țările care nu au emis încă astfel de politici.

Reorientarea asupra măsurilor vizând tinerii și accelerarea punerii în aplicare ar putea contribui la reducerea rapidă a șomajul în rândul tinerilor. Majoritatea statelor au identificat persoanele care renunță timpuriu la educație și formare drept una dintre principalele categorii de tineri șomeri și consideră că aceasta reprezintă o categorie prioritară în ceea ce privește îmbunătățirea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor.

Învățarea la locul de muncă este un element esențial pentru facilitarea trecerii tinerilor de la studii la viața profesională și pentru crearea unei forțe de muncă viitoare calificate. În ultimii ani s-a ajuns la un larg consens între autoritățile publice, partenerii sociali și sectorul antreprenorial cu privire la faptul că educația și formarea profesională ar trebui să combine teoria și practica.

Cu toate acestea, sunt necesare mai multe eforturi ale statelor membre, atât la nivel național, cât și regional, pentru a îmbunătăți furnizarea învățării printr-o abordare duală, adaptată necesităților pieței forței de muncă. O consolidare a implicării întreprinderilor, precum și a sectorului public, este necesară pentru a oferi tinerilor posibilități de lucru și formare, de exemplu în cadrul strategiilor de responsabilitate socială a întreprinderilor. Parteneriatele strategice între diferite părți interesate implicate pot servi drept exemple.

BIBLIOGRAFIE

- [1] *** Statistici Eurostat, www.eu.europa.eu;
- [2] *** *Situația șomajului înregistrat la 31 martie 2014*, ANOFM, www.anofm.ro;
- [3] *** Institutul Național de Statistică al României, baza de date statistice TEMPO-online tutorial, insse.ro ;
- [4] *** *World of Work Report 2011: Making marketwork for jobs*, International Labour Organization, International Institute for Labour Studies, www.ilo.org ;
- [5] *** *Strategia Lisabona*, Consiliul European extraordinar de la Lisabona, din 23-24 martie 2000 și reînnoită de către Consiliul European de la Bruxelles din 22-23 martie 2005, www.anpcdefp.ro
- [6] *** *Strategia "Europe 2020"*, www.eu.europa.eu;
- [7] *** *Concluziile Consiliul European din 23-24 Iunie, 2011*, EUCO-23/1/11, REV 1, www.mae.ro;
- [8] *** *Tineretul în mișcare*, www.eu.europa.eu;
- [9] *** *Analiza anuală a creșterii pe 2012*, COMUNICARE A COMISIEI, Bruxelles, 23.11.2011, www.eu.europa.eu;